

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากผลกระทบด้านเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 มีผลให้อุตสาหกรรมภายในประเทศประสบปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิตและการส่งออก การแก้ไขปัญหาดังกล่าวรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมหลัก โดยคาดหวังให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นการกระตุ้นให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศและขยายตัวออกไปทั้งระดับภูมิภาค รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป พร้อมมุ่งหวังให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ดึงเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศได้โดยเร็ว แต่เนื่องจากเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2544 เกิดเหตุวินาศภัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปลายปี พ.ศ. 2545 เกิดสงครามระหว่างประเทศอิรักกับประเทศสหรัฐอเมริกา และต้นปี พ.ศ. 2546 (เดือนกุมภาพันธ์) เกิดโรคระบาดทางเดินหายใจเฉียบพลันอย่างรุนแรง (โรคซาร์ส) ณ ภูมิภาคเอเชีย เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง นำไปสู่สภาวะวิกฤตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวผลมาจากนักท่องเที่ยวมีความหวั่นวิตกในเรื่องความปลอดภัย ในการเดินทางโดยเครื่องบิน และความหวาดกลัวในด้านความปลอดภัยทางสุขภาพที่จะเดินทางมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เหตุการณ์สงครามอิรักและโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันอย่างรุนแรง (โรคซาร์ส) ดังกล่าว จึงเป็นการทำลายบรรยากาศของการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย/สังเกตจากอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังประเทศไทยมีแนวโน้มชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2546 ทำให้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสูญเสีรายได้อย่างมาก

✓ เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย และเป็นที่ยู้งักกันทั่วโลก ในด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สวยงาม เนื่องจากเที่ยวพร้อมไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีรวมถึงธรรมชาติอันงดงาม ทำให้มีผู้มาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 พบว่าตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาทั้งสิ้น 2,322,896 คน โดยมีกลุ่มเสี่ยงที่มีการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันอย่างรุนแรง (โรคซาร์ส) ได้แก่ ชาวจีน 21,145 คน ชาวฮ่องกง 7,470 คน ชาวไต้หวัน 21,421 คน ชาวสิงคโปร์ 59,649 คน

ชาวแคนาดา 39,000 คน¹ สงครามระหว่างประเทศอิรักและประเทศสหรัฐอเมริกา กับเหตุการณ์การคิดเชื้อโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงนี้ จึงถือได้ว่าเป็นผลกระทบภายนอก (External Events) ต่อธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่โดยตรง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคนซาร์ส) และสงครามอิรักต่อธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับกลยุทธ์การดำเนินงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคนซาร์ส) และสงครามอิรักต่อธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคนซาร์ส) และสงครามอิรักต่อธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่
2. ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการนำผลการวิเคราะห์ผลกระทบของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคนซาร์ส) และสงครามอิรักต่อธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ไปใช้ในการปรับกลยุทธ์การดำเนินงานต่อไป

1.4 องค์ประกอบของการศึกษา

บทที่ 1 บทนำ เนื้อหาประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ องค์ประกอบของการศึกษาและนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. เอกสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่, 2545. หน้า 94.

บทที่ 3 วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เนื้อหาประกอบด้วย ขอบเขตการศึกษา ข้อมูล และแหล่งข้อมูล เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์แบบสอบถามและวิเคราะห์ห้บการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ เนื้อหาประกอบด้วย สรุปผลการศึกษา วัตถุประสงค์การศึกษา อภิปรายผลการศึกษา ข้อค้นพบจากการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากเหตุซึ่งจะเป็นผลทางลบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว โดยมีปัจจัยภายนอกเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

โรคซาร์ส หรือโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หมายถึง โรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัส (Corona Virus) ชนิดใหม่ ที่มีการระบาดอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทางเอเชียและทวีปอเมริกาเหนือ

สงครามอิรัก หมายถึง สงครามระหว่างประเทศอิรักกับประเทศสหรัฐอเมริกาในเดือน ธันวาคม ปี พ.ศ. 2545

ธุรกิจการท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มธุรกิจการบิน กลุ่มธุรกิจโรงแรม กลุ่มธุรกิจเกสต์เฮ้าส์ และกลุ่มธุรกิจทัวร์ในจังหวัดเชียงใหม่